

Ольга Чакій, канд.екон.наук
Світлана Загоруйко, старший викладач
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород

ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Реформування податкової системи України є одним з важливих питань в процесі державного регулювання економіки. У світовій практиці найбільш актуальним є правильна побудова і організація податкових відносин між державою та платниками податків для ефективного формування фінансових ресурсів держави.

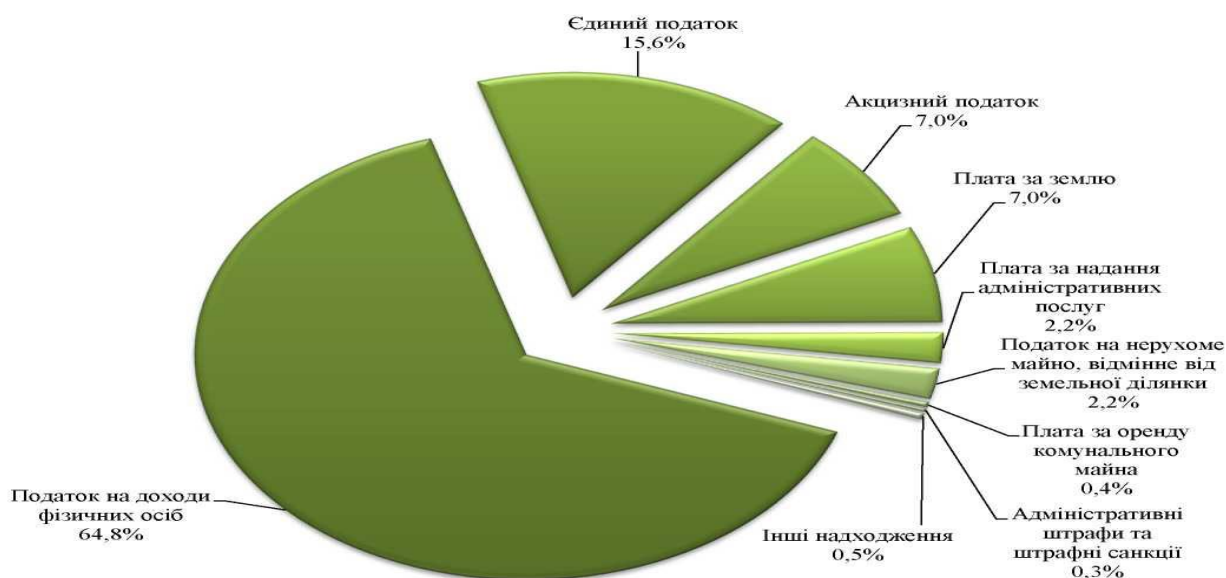
Вагомим важелем впливу на зростання соціально-економічного розвитку країни є створення оптимальної податкової моделі, яка б забезпечила принцип справедливості та одночасно задовільнила інтереси як держави так і платників податків. Вона відіграє провідну роль у досягненні високих темпів економічного росту, особливої уваги потребують місцеві податки і збори.

Збільшення доходів місцевих бюджетів за рахунок розширення податкового поля є напрямком зміцнення фінансової автономії регіону. Децентралізація на сьогоднішній день є можливістю для громад мати повноваження і ресурси для задоволення поточних потреб.

Децентралізація - спосіб переміщення влади, повноважень з центру керованої системи на її периферію і зміцнення політико-правової самостійності периферійних підсистем: суб'єктів федерації, муніципальних утворень [2].

На сьогоднішній день в Україні основними джерелами наповнення місцевого бюджету є податкові, неподаткові надходження, трансферти та інші надходження [1]. Оподаткування відіграє важливу роль при вирішенні основних завдань органів місцевого самоврядування шляхом формування фінансових ресурсів для задоволення потреб територіальних громад, сприяє нарощенню потенціалу регіонів, стимулюванню підприємницької активності.

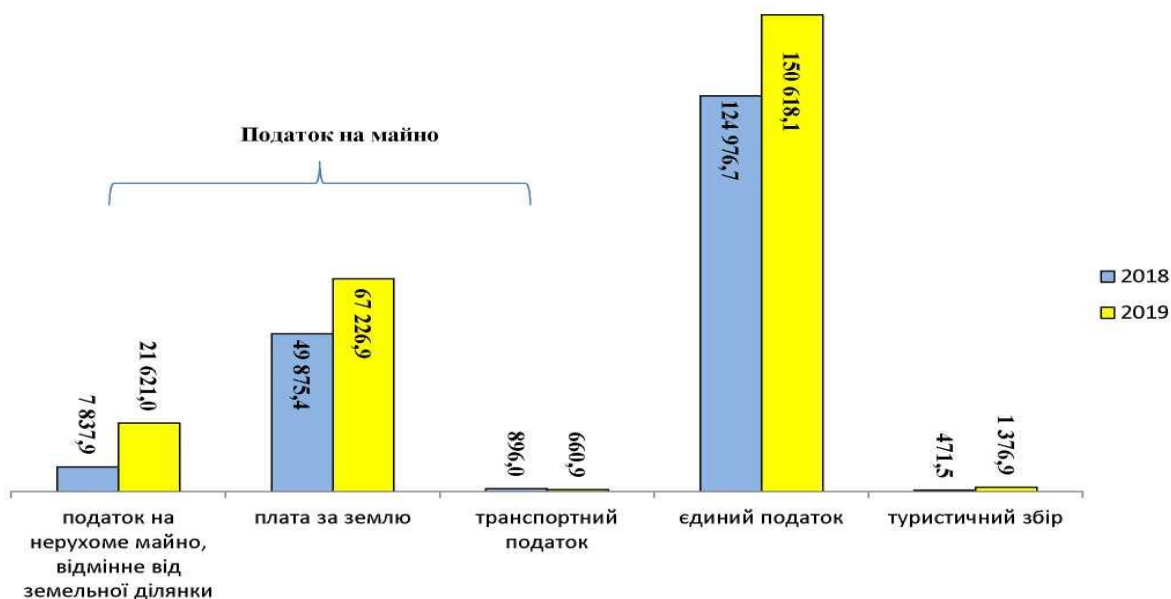
З моменту запровадження децентралізації, спостерігається позитивна динаміка до збільшення надходжень у доходах місцевих бюджетів. Структуру дохідної частини загального фонду бюджету міста (без врахування трансфертів) за 2019 року наведено на рисунку 1.

Рис.1. Структура надходжень до загального фонду бюджету м. Ужгород за 2019 р., [4].

Податок на доходи фізичних осіб у 2019 році залишився базовим джерелом наповнення загального фонду бюджету міста Ужгород (64,8%). Фактичні його надходження склали 624 429,8 тис. грн. або 100,2 % планового обсягу 622 906,0 тис. грн. (+1523,8 тис. грн.). У порівнянні з 2018 роком надходження податку на доходи фізичних осіб у звітному періоді зросли на 19,1 %, або на 100 008,6 тис. грн., що пояснюється зростання мінімальної заробітної плати, зростання на 9,1 % кількості податкових агентів податку на доходи фізичних осіб, що сплачується із заробітної плати. Також, значну частину поступлень податків та зборів загального фонду бюджету міста (25.1 %), склали місцеві податки і збори. У структурі місцевих податків і зборів за 2019 рік найбільшу питому вагу склали поступлення єдиного податку (62,4%)

та податку на майно (37,1%)[3]. Слід зазначити, що в частині податку на майно, який складається з податку на майно відмінне від земельної ділянки, транспортного податку та плати за землю, найвагомішою є плата за землю, питома вага якої в складі місцевих податків і зборів становить 27,8 %. (Рис. 2.)

Рис.2 Структура та динаміка надходжень місцевих податків і зборів за 2018-2019 рр. [4].

Отже, проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що фіскальна децентралізація, як складова реформи децентралізації передбачає підвищення фінансової спроможності регіонів та самостійність територіальних громад. Діюча на сьогодні система місцевих податків і зборів потребує удосконалення, оскільки, базовим джерелом наповнення місцевих бюджетів залишається податок на доходи фізичних осіб. Місцеві податки і збори повинні складати основу доходів, тому необхідно розширити права органів місцевої влади щодо їх встановлення, затвердження та надання пільг.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010 № 2456 –VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
2. Панейко Ю. Теоретичні основи самоврядування. Мюнхен. 1963. 175 с.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Звіт про виконання бюджету м. Ужгорода №1953 від 04.06.2020. URL: https://rada-uzhgorod.gov.ua/rada_docs/show/%E2%84%96-1953-vid-04062020-zvit-pro-vykonannia-biudzhetu-m-uzhgoroda-za-2019-rik